

FEITELIJKE INFORMATIE + AFWEGINGSKADER WB FINANCIEEL IN EVENWICHT

Anders denken, organiseren en sturen voor een sterke basis en een toekomstbestendig, financieel gezond West Betuwe

Afwegingskader voor ombuigingsvoorstellen

Feitelijke informatie

Nr	Hoeft niet te worden gevuld
Onderwerp	Omschrijving de voorstelde maatregel in maximaal 60 tekens
Omschrijving maatregel	Omschrijf inhoudelijk zo precies mogelijk wat de maatregel inhoudt.
Categorie	Geef aan onder welke van de 6 categorieën deze maatregel valt. Kies uit: <ol style="list-style-type: none">Opschonen: aframen budgetten waar op basis van de jaarrekening 2019 onder-uitputting blijkt;Besparen: gemeentelijke uitgaven beperken waarbij met minder middelen hetzelfde resultaat bereikt wordt;Bezuinigen: gemeentelijke uitgaven beperken waarbij de resultaten inhoudelijk ook wijzigenPrioriteren: onderscheid wettelijke en niet-wettelijke taken, bijstellen van bestuurlijke ambitiesLastenverzwaring: leges en belastingen voor de samenleving verhogenVerdiene: extra inkomsten genereren.
Raakt begrotingsprogramma(s)	Geef aan onder welk begrotingsprogramma deze maatregel past. Dit kunnen er ook meerdere zijn. <i>Betreft deze maatregel een bestaand budget, geef dan ook aan welke fcl en ecl hierbij horen.</i>
Structureel of incidenteel (S / I)	Vermeldt of het een maatregel is die een incidentele opbrengst geeft of een structurele. Een 'S' of een 'I' volstaat hier.
Omvang (€)	Geef hier aan wat de opbrengst is van deze maatregel. Dit mag beschrijvend. Concrete bedragen vul je hieronder in per jaar.
2021	Vul hier de verwachte opbrengst in 2021 (in €)
2022	Vul hier de verwachte opbrengst in 2022 (in €)
2023	Vul hier de verwachte opbrengst in 2023 (in €)
2024	Vul hier de verwachte opbrengst in 2024 (in €)
Betrokken partijen	Geef hier aan welke partijen, doelgroepen of stakeholder in en buiten de gemeente door de maatregel worden getroffen. Dit kunnen verbonden partijen zijn, maar ook (groepen) inwoners, (soorten) verenigingen, maatschappelijke organisaties, bedrijven etc. Probeer zo concreet mogelijk te zijn: hoeveel van de betreffende doelgroep wordt geraakt?
Complexiteit	Geef hier aan of een bezuiniging of inkomstenverhoging gemakkelijk te realiseren is of dat het complex is, bijvoorbeeld vanwege de afbouw van al jaren bestaande verwachtingspatronen of een veelheid aan belangen die aan de orde is. <ol style="list-style-type: none">We maken dan ook een onderscheid tussen: bezuinigingen die gemakkelijk en direct kunnen worden doorgevoerd;bezuinigingen waarbij een zorgvuldig maar wel relatief kort (bestuurlijk) besluitvormingsproces moet worden doorlopen;bezuinigingen waarbij een zorgvuldig maar en complex (bestuurlijk) besluitvormingsproces moet worden doorlopen.

Transitiekosten	Is er geld nodig (voor ambtelijke capaciteit of voor een investering) om de maatregel in te voeren. Bijvoorbeeld een eenmalige investering om tot een structurele besparing te komen.
Is het een wettelijke taak	Ja / Nee
Is uitvoerbaar met weinig financiële en juridische risico's	Ja / Nee (met toelichting)

Aanvullende afwegingscriteria raads werkgroep

Score →	0	1	2	3	4	Opmerking I	Opmerking II
↓ Toetsingscriteria							
1. Mogelijke financiële gevolgschade in de toekomst	≥ €200.000	€200.000 – €150.000	€150.000 – €100.000	€100.000 – €50.000	≤ €50.000	Focus uitsluitend op structurele uitgaven per jaar	
2. Maatschappelijk effect	Zie hieronder	Zie hieronder	Zie hieronder	Zie hieronder	Zie hieronder		
3. Mate van impact op het herindelingsadvies	4	3	2	1	0	Aantal speerpunten dat wordt geraakt	Gebaseerd op strategisch profiel uit herindelingsadvies (biz. 8): (A) Samen met de samenleving, (B) Aantrekkelijk voor bedrijven, (C) Energieneutraal in 2030 en (D) Dienstverlening dichtbij en op maat
4. Draagvlak in de samenleving	0-20%	21-40%	41-60%	61-80%	81-100%	Gebaseerd op inwonersenquête: wel/ niet besparing zoeken?	
5. Aantal kernen dat wordt geraakt	26 - 20	19 - 15	14 - 10	9 - 5	4 - 0		

Operationalisatie 'maatschappelijk effect'

		Impact		
		Weinig	Middel	Veel
Bereik	Klein	4	3	2
	Middel	3	2	1
	Groot	2	1	0

Totaal telling afwegingskader

Voor het afwegingskader geldt dat er ombuigingsvoorstel, minimaal 0 punten kan worden gescoord en maximaal 20.

Toelichting per criterium

Bij het opstellen van het afwegingskader zijn twee uitgangspunten leidend geweest:

1. Hoe 'minder pijn' een bezuinigingsvoorstel doet, hoe beter, en hoe meer punten deze dus scoort.
2. De toetsingscriteria moeten zo objectief mogelijk gemeten kunnen worden. Daarmee wordt voorkomen dat criteria multi-interpretabel zijn.

3. De verschillende toetsingscriteria wegen onderling even zwaar. Hiermee blijft het toetsingskader politiek onafhankelijk, omdat wordt voorkomen dat discussie ontstaat welk criterium het belangrijkste is.

Criterium 1 – Mogelijke financiële gevolgschade in de toekomst

Bij dit criterium maken we inzichtelijk of de bezuiniging op de lange termijn (dus na 2023) voor financiële problemen gaat zorgen. Het nu uitstellen van investeringen kan er voor zorgen dat er op de lange termijn extra kosten ontstaan. Hoe hoger die kosten zijn (per jaar), hoe minder aantrekkelijk het voorstel, dus hoe minder punten het voorstel scoort. Incidentele kosten die gepaard gaan met een bezuinigingsvoorstel, vallen onder het onderdeel transitiekosten en zijn daarom geen onderdeel van dit criterium.

Criterium 2 – Maatschappelijk effect

Dit criterium is misschien wel de lastigste die er tussen zit. Hoe maak je dit objectief (uitgangspunt 2)? Hiervoor hebben we een extra tabel (operationalisatie) gemaakt, waarmee het bereik en de impact van het voorstel gemeten:

- Bereik: de kwantiteit van het voorstel. Hoeveel (soorten) belanghebbenden zijn er?
- Impact: de kwaliteit van het voorstel. In hoeverre worden die belanghebbenden geraakt?

Een voorstel dat veel groepen raakt (bereik) en dan ook nog eens enorm (impact) is minder aantrekkelijk, dus scoort minder punten.

Criterium 3 – Mate van impact op herindelingsadvies

Dit criterium laat zien in hoeverre voorstellen raken aan de uitgangspunten en ambities van de gemeenten. Hiervoor nemen we het herindelingsadvies als uitgangspunt. Dat document is in de voorbereiding op de fusie raadsbreed door de drie gemeenten omarmd en benoemt vier strategische pijlers (blz. 8):

- A. Samen met de samenleving
- B. Aantrekkelijk voor bedrijven
- C. Energieneutraal in 2030
- D. Dienstverlening dichtbij en op maat

Als een voorstel geen enkele van deze ambities raakt, is het een voorstel dat veel punten scoort.

Criterium 4 – Draagvlak in de samenleving

Bij dit criterium laten we de inwoners aan het woord. We nodigen via een gewogen steekproef zoveel mogelijk inwoners uit om mee te denken en voorstellen te beoordelen. Dit inwonerspanel krijgt de voorstellen te zien en kan vervolgens aangeven in hoeverre men het een goed voorstel vindt. Hoe minder inwoners (in percentage) een voorstel steunen, hoe minder aantrekkelijk het voorstel, dus hoe minder punten het scoort.

Criterium 5 – Aantal kernen dat wordt geraakt

Dit criterium meet de geografische spreiding van voorstellen. Er zullen voorstellen komen die specifiek betrekking hebben op 1 kern, maar ook voorstellen die alle of een deel van de kernen raken. Hoe meer kernen worden geraakt, hoe minder aantrekkelijk het voorstel, dus hoe minder punten het scoort.

Criterium “raakt zo min mogelijk stakeholders”

In een eerder stadium is nog gesproken en nagedacht over het criterium: “aantal stakeholders dat wordt geraakt”. De gedachte hierbij was dat hoe meer soorten stakeholders zouden worden geraakt, hoe minder aantrekkelijk het voorstel is. Uiteindelijk is afgezien van dit criterium, en wel om twee redenen:

1. *De inhoud van dit criterium wordt reeds gemeten bij het maatschappelijke effect (zie hierboven). Door ook het 'aantal soorten stakeholders' op te voeren als criterium zou dat onderdeel dus dubbel worden gewogen. Daarmee zou uitgangspunt 3 ('alle toetsingscriteria even zwaar') in het geding komen.*
2. *Bij bespreking in de raads werkgroep bleek dat onder het kopje 'stakeholders' een breed scala aan mogelijkheden in beeld kwam: niet alleen soorten stakeholders (bedrijven, inwoners, organisaties), maar ook nadere duiding: inwoners met een minima-uitkering, organisaties met een subsidierelatie, bedrijven met duurzaamheidsinitiatieven etc.). Op die manier was dit criterium niet meer te meten.*

Omdat dit wél relevante informatie is voor uw politieke afweging van de voorstellen bij de Begrotingsraad van november proberen wij dergelijke informatie wel zo veel en zo gedetailleerd mogelijk op te nemen in descriptieve zin bij de feitelijke informatie. Daar wordt door medewerkers onder het kopje 'betrokken partijen' zo veel en zo gedetailleerd mogelijk weergegeven welke soorten stakeholders worden geraakt met waar mogelijk een nadere duiding.

Aanvullende opdrachten bij uitwerking van ombuigingsvoorstellen

Bij de bespreking van de raads werkgroep kwamen ook nog enkele wensen voorbij die niet in een afwegingskader te vatten zijn, maar wel heel relevant zijn voor de beraadslaging door uw raad. Naast bovengenoemde informatie over de betrokken partijen / stakeholders / belanghebbenden wordt de organisatie ook nog de opdracht meegegeven om:

1. **Om te denken:** *is er een mogelijkheid om in plaats van uitgaven te beperken, inkomsten te genereren? Denk creatief, outside-the-box en in mogelijkheden. Van ja-maar, naar ja-én.*
2. **Alternatieven te formuleren:** *geef van voorstellen mogelijke alternatieven / scenario's weer. Percentages kunnen worden verhoogd of verlaagd, aantallen kunnen worden opgeschaald of afgeraamd etc.*
3. **Samenhang tussen maatregelen inzichtelijk te maken (bundelen):** *voorstellen kunnen zo met elkaar verbonden zijn dat het vrijwel onmogelijk is om het ene voorstel te omarmen en het andere niet te doen. Die samenhang moet inzichtelijk worden gemaakt.*